

Acció CIUTADANA

SETMANARI REPUBLICÀ FEDERAL

Olot, 10 de Maig 1930. — Subscripció 5 ptes. l'Any. Número solt 10 cts. — Redacció i Administració, Concentració Republicana—Any I.— Núm. XI

Encara no pot venir en Macià.
En Daniel Cardona és detingut.
En Comte és ferit.
La censura apreta com mai.
Els republicans són perseguits.
S'exclou de l'indult els treballadors.
Són sospesos els actes polítics.
O, ànima de Primo de Rivera,
com deus drisfrutar encara!

«La República i els obrers»⁽¹⁾ Per Catalunya i per la República

Als joves d'Olot

Jo crec que ens els moments actuals hi ha d'haver una convergència dels sentiments de liberalisme i obrerisme. No pot existir una llibertat veritable sense una sòlida igualtat social. Nosaltres, quan parlem de la República, no volem dir, no ens referim a una forma buida, a un simple canvi d'una corona per una gorra frígia.

Determinats sectors de l'obrerisme han desconfiat de la República davant l'existència de Repúbliques tiràniques i fins militaristes. No negaré l'existència d'aquestes Repúbliques ni les justificaré; em limitaré a dir que són unes repúbliques mistificades.

El republicanisme autèntic és una veritable tendència d'avançada. El nostre vell federalisme era guiat per un instint segur. La paraula "república" als nostres llavis significa més que un canvi de la forma externa de govern.

* * *

La democràcia és una generalització i representa la solidaritat de classes. La democràcia té la seva encarnació real en la república.

Jaurés digué: La República triomfa perquè està en la direcció de les altures, i l'home no pot elevar-se sense pujar cap a la República.

Hi ha gent que no creu en la solidaritat dels sentiments proletari i republicà. Els primers republicans a Catalunya representaven un radicalisme social. No crec que els vells federals de tradició obrera fossin tan ilusos com algú ha volgut suposar; més aviat em sento temptat de creure que eren més clarividents que els que els han succeït.

La República proporciona a l'home un conjunt de llibertats. Els que avui denigren la República, com que no poden voler la Monarquia, són de fet àcrates i són més que republicans. Però les etapes socials enlloc del món es presenten en forma immediata. Una revolució social es compon de diverses etapes, i entre aquestes etapes cal col·locar la República tal com se l'entén modernament.

Hi ha qui lliga la idea de la República amb la concepció de les Repúbliques antigues de Grècia, Roma i l'Edat mitjana. Allò no eren democràcies, sinó oligarquies o aristocràcies. Quant a les repúbliques medievals (Gènova, Venècia) eren governades pels mercaders. Jo crec que la primera República veritable fou la República francesa. També en l'Edat mitjana existiren repúbliques municipals, regides pels menestrals, que es convertiren en instrument de defensa contra el feudalisme. El municipi era contra la noblesa el que el Sindicat és contra la burgesia.

* * *

Confesso que en el terreny de les teories, quan hom tracta cercar els fonaments filosòfics de les institucions humanes, em sento més prop dels àcrates que dels socialistes. A despit d'aquesta preferència, reconec que el socialisme ha sabut donar al proletariat una consciència dels seus interessos.

Quan ha vingut la lligó de la gran guerra, els socialistes alemanys han demostrat ésser els més pràctics del col·laboracionisme en sostenir la República alemanya. Alguna cosa encisadora ha de tenir la República quan homes així la sostenen. ¿Qui pot negar que la República representa una etapa d'ascens? És perfectament possible concebre un més enllà de la República.

(1) De la conferència de Antoni Rovira i Virgili al Centre Republicà Democràtic Federalista del Poble Nou, publicada a «La Nau» del 5 de Maig.

Ha estat amb veritable goig que hem vist no solament caure l'aconstitucional règim que ens oprimia la ciutadania i els seus drets adients, sinó que també l'esclat vivificador d'esperances i fets que arren fructifica.

L'arborament periodístic d'ACCIO CIUTADANA, com a tribuna i bandera republicana federal dels catalans d'Olot, ens ha simpatitzat molt. Això vol dir que els olotins, no tots—puix que no oblidem pas les endèmiques costums i tradicions atàviques que obstrueixen els esperits localistes inherents a l'egoisme i a la incomprensió—, s'han donat compte de la mena de premsa que volia representar a Olot. És evident que la dictadura perseguí extremadament a la premsa perillosa, que era la valenta i decidida que més virilment escometia, fins on podia ésser clar!, a la injustícia i a l'inquisitorialisme despòtic que imperaven; però també hem de convenir, si hem d'ésser francs; que aqueixes publicacions sinceres no eren pas les més apoiades pel poble; no volem creure per covardia, sinó per inhibició filla de la més càndida indiferència. I heus-aquí que el sistematicisme, tan ben aclimatat en les poblacions subalternes i d'una manera singular en la nostra privilegiada comarca, ha per més, en un quants anys de fulgurants febleses—abans de la dictadura i tot—, els sorjaments assimilistes i arrabassadors del Dret, la moral i la justícia. Ens sembla que ja seria hora de desterrar per complet aqueixa premsa, estèril i astènica sociològicament, que sota una literatura floralasca, insípida i mística, s'hi amaguen la hipocresia i la pedanteria i amples debilitats ètiques de l'utopisme i de la intolerància, quan no està al servei d'un escarrancit idealisme eclèctic i abrupte. Devem escometre a aquells impecables *confreres* que, dissimulant despectius personalismes locals, dilinqüen amb una estrafalària *escrupulositat* acerba i exigent que que passa de llarc de la torerància i de la caritat cristiana. No estaria del tot malament publicar una llista dels seus subscriptors; tal volta, així, aconseguiríem que, per poruguesa, molts es lliurarien de formar part d'una antologia tan brillant de compromisos contrets. Sabem de sobres el que és *localisme*, o signi nadar i guardar la roba. Per què el que dona vida i estabilitat a aqueixa classe de fulles nefastes no és altra cosa que les relacions i contacte personals que hom es veu obligat a mantenir, per conveniència, fins amb els enemics polítics o socials.

Els dos setmanaris olotins, darrerament apareguts, no hi ha dubte que hauran vingut a emplenar un buit que, durant la ràfaga d'oratge destructor, havien hagut de suportar els olotins, com tots els catalans. En llurs pàgines abrandant idealisme ben segur hi trobaran, els nostres conciutadans, les alades constelacions de la llibertat. Amb la campanya començada, ben segur, s'arrelaran més forts els doctrinalismes democràtics i humans dels que hem d'esperar el ressorgiment patriòtic-social del poble. Hora vindrà que, per consumció i fustigament ciutadà, desapareixerà aquella premsa malèfica tarada de pudícies enllotades en un garbuix de desafinades pugnes vexadores. Aleshores, concentrats els esperits a una voluntat comú, onejarem més fàcilment la satinada senyera de l'ideal nostrat, que porta l'emblema de la llibertat de Catalunya i l'escut de la República federal.

Tots sabem quin és i quant val l'ideal de Catalunya, i quina és la llibertat que els bons catalans anhelem. No demanem pas l'impossible, ni tolerància tan sols—puix que tolerar és gairebé sinònim de permetre, per a evitar mals majors, allò que, no essent perjudicial, no està conforme amb el que hom sent i pensa—, sinó que exigim uns drets biològics racialment històrics i humanament legals. Cobegem una concordància liberal entre les demés nacionalitats ibèriques, rublerta de comprensió democràtica, que ens faci ciutadans d'Europa mitjansent l'estructuració renovadora d'un govern republicà federal que sembri una pau social progressiva i que nodreixi les consciències hispàniques de intel·ligència, comprensió i idealitat.

No són pas les diferències substancials de raça el que

La Monarquia se sosté o per l'endarreriment dels pobles que la pateixen o pel seu caràcter decoratiu. Aquestes darreres tenen de bo que són el menys monarquies possibles, i així tenim que el que fa bona una Monarquia és allò que té de República.

La monarquia és una cosa arqueològica, hi ha qui la guarda per curiositat ve a ésser com un mirinyac: quan s'han de fer un vestit nou, els pobles es fan un vestit republicà.

Les repúbliques modernes es poden dividir en dues menes: les engendrades per l'enfonsament catastròfic de la guerra, i les nascudes de la pròpia juvenesa. Velles nacions, que són Estats joves, en aconseguir la llibertat, han triat la República com a forma perfecta de govern. Només hi ha una excepció: un poble que, en ésser lliure, començà per formar una República i que després per la perniciosa influència del feixisme italià, s'ha proclamat en Monarquia; i aquest poble monàrquic, que és Albània, és l'únic poble europeu que no està civilitzat.

Quant a l'altra mena de repúbliques, estudiem-ne l'origen. ¿Quan han nascut repúbliques com la francesa i l'Alemanya? Quan una guerra desastrosa ha fet caure la nació. Unes monarquies han enfonsat un poble i ha calgut la República per a salvar-lo.

Hi ha un fet de caràcter sentimental que fa que el proletariat senti una simpatia per la República, i és l'origen del republicanisme. La idea republicana és filla del moviment liberal i democràtic. Les Repúbliques coetànies són filles de la llibertat. I ha estat el moviment democràtic d'Europa el que ha fet possible la creixença intel·lectual del proletariat. Seria possible organitzar avui un moviment de caràcter proletari si prèviament no haguéssim lluitat pro llibertat humana? No és, doncs, cap casualitat que el sindicalisme nasqués a França, terra sembrada de República i llibertat.

Els obrers han de tenir en compte que per a superar un ideal, la primera condició és aconseguir-lo. Si volem superar la República, el primer que hem de fer és proclamar-la, i després naixerà un més enllà.

PERFELS

IDEALISTES

La reflexió que en nosaltres es forma dels diversos aspectes de la vida real, constitueix el principi que turmenta la vida dels homes que pensen i senten com a humans. La idea que, provenint d'aquests principis, es congria en l'individu, que té l'esperit de no accedir a concessions convencionals, que a vegades aconsellen les circumstàncies, és, ja no cal dir-ho, radicalíssima per procediment, però en essència molt més sincera perquè resta íntegra en la seva concepció inicial.

No és pas possible, però, ens sembla, una concepció homogènia de les idees; coïncidiran totes, no en dubtem, en els seus punts principals, si veritablement són impulsades noblement, no obstant la forma la decidiran altres circumstàncies exteriors, àdhuc, entre elles, la situació fisiològica de l'individu.

Idealistes són els que identifiquen els procediments amb la representació universal de les coses.

Sovintment, la decissió ja ferma de no admetre les possibilitats de realització evolutiva retarden, no obstant la tensió consegüent, una mínima obtenció.

La seva sinceritat, però, i la seva permanència fidel, són altament edificants. Llàstima, però, que el no reconèixer l'esforç dels que es situen conscientment, afrontant els aspectes societaris del món, originin una desil·lusió d'ambient, que no pot determinar una acció conjunta, disciplinada, per a vogar endavant.

A. DOT-ARXÉ

CONSULTORI MÈDIC-QUIRÚRGIC JUBERT

Malalties de les criatures.

Malalties de la pell.

Cirurgia infantil.—Cirurgia dels ossos.

Diagnòstics.

Traslladat: Plaça Constitució, 7, prals.-GIRONA

Senyal del temps.

Arriba a la nostra taula un setmanari català i esquerrà d'Olot, que porta a la capçalera aquest títol suggestiu: «Acció CIUTADANA».

Ben escrit, i ben sentit i ben pensat o ideat aquest periòdic, petit de cos i gran d'ànima, condueix la batalla de la llibertat al front on és més nombrós l'enemic, evangelitza terres que els missioners i predicadors de la bona nova social han tingut sempre abandonades.

Dura i ingrata la feina, difícil la colonització dels esperits allà dalt.

I no obstant, els redactors d'«Acció CIUTADANA» treballen amb fe i no regategen l'esforç heroic.

No volíem, però, parlar d'aquests companys, la feixuga tasca dels quals ens priva l'amistat d'exaltar com ells mereixen.

Avui, en aquest moment, ens interessa més el petit detall del nom de la fulla en qüestió: «Acció CIUTADANA»; el substantiu, sobretot, el nom propi o el cognom del jove capdavanter republicà: Acció.

Les forces d'esquerra que inspira i orienta el pensament de Rovira i Virgili també han escrit al front de llur partit l'etiqueta d'Acció Republicana.

Acció, sempre acció.

La comunió pairalista avui numèricament més forta es diu igualment Acció Catalana.

I els obrers, quan han pogut llençar-se a la lluita de classes, ho han fet amb un portanveu que ostenta el mateix distintiu: «Acción».

Acció, acció, acció. Clam universal i unànime, que sembla una obsessió de l'hora intensa que passa. Que ho sembla, però que no ho és. Això és quelcom més important que una mania. És l'expressió d'un sentiment pregon, d'una convicció arrelada, d'una necessitat que no té espera.

¡Què hi farem, senyors fòssils! El temps s'ho porta. Els dies que vivim són genesíacs, són genitius.

El jovent tot just sortit de l'escola arriba al carrer, als negocis, als despatxos, a les oficines, amb pols molt alt.

ha fet inassolibles les nostres esperances, ja que els odis que hi puguin haver madurat entre els homes de Castella i Catalunya els hem de cercar, per llur origen adolescent, en les campanyes anti-patriòtiques d'alguns catalans renegats que ni senten amor per Catalunya i ni estimen l'idioma i costums pairals, essent els blasfemadors empedernits de les glòries d'una literatura selectíssima que ha traspassat meritòriament les fronteres pirinenques i s'ha fet digna col·laboradora de la civilització universal. Les campanyes indecenes i odioses de l'A. B. C., han estat més fuetejadores quan hi ha intervingut la ploma de quiscun català biliós, i ja no parlem de «El Imparcial», puix que ens hem assabentat últimament que el qui dirigeix aquest parcialíssim rotatiu madrileny és un altre català dubtós. Mentre hi hagi Judes de tal naturalesa, que llensin fel i odi, no serà pas ben comprès pels germans de Castella el noble ideal de Catalunya. Si bé és cert que el nostre anomenat problema és d'intel·ligència i encara que hi hagi efectiva una franca cordialitat entre els elements intel·lectuals castellans i catalans, també és massa realitat que a Espanya hi ha alhora més de la meitat dels seus habitants que són analfabets. Per això és necessari actuar de ferm, no abandonant-nos a puerils concessions o promeses; ens cal posar fé en la lluita que amb constància haurem d'esperonar per a brunyir d'aureant beatitud la llibertat nacional que tant anhelem.

Convé que en la nova embranzida hi tinguin cabuda, en un lloc important, les joventuts de la nostra terra; aquelles joventuts, però, que posseeixen el convenciment que, tanguent, i firtejant esports exòtics, no ens colpirem pas d'aquell benestar capaç de redreçar-nos perennement cap una llibertat llorejada que ens ha de fer, no en dubtem, feliços socialment.

Joves d'Olot, col·laboreu en la magna obra de resorgiment patriòtic i lliberal d'«Acció CIUTADANA» i «Gasetta d'Olot», sapigau apreciar-ne llur actuació política-social arborant els vostres sentiments, voluntat, intel·ligència i caràcter en profit de Catalunya i de la República.

J. M.ª MIR MAS DE XEXÁS

El poble també se sent ple de febre. I el que el poble vol, Dèu ho vol, ha dit no sè qui.

Al principi fou l'acció. I a la fi el món també serà dels actius, dels que no s'ajacin.

A la feina, doncs.

ANGEL SAMBLANCAT

(De la «Campana»).

Guiot i Climent

Entre les innombrables atrocitats que la Dictadura cometé contra els homes que tenien el valor de no amagar llurs idees polítiques o socials, contràries d'alguna manera a la seva arbitrariedad, n'hi ha una que mereix ésser coneguda i considerada molt especialment. L'ha divulgada l'advocat barceloní i consegüent republicà federal Abel Velilla.

Enric Guiot i Remigi Climent eren dos obrers coneguts per llurs fermes conviccions sindicalistes, raó suficient per a incórrer en l'odi de la gent que ja sabem. Com que eren militants actius, l'odi pujava de grau; calia una manera d'eliminar-los, i hom la trobà. Foren acusats d'un atracament, processats i condemnats; prou tregueren testimonis, i testimonis gens sospitosos, que demostraren ben clar que ells aquell dia i en aquella hora eren ben lluny del lloc del fet (un d'ells era a València i el fet passà a Barcelona); no hi valgué res i foren condemnats també en la darrera apel·lació. I ara jauen a presidí, complint la pena de cadena perpètua. L'advocat Velilla intentà de fer campanya contra aquesta vergonya en temps de la Dictadura, i fou empresonat. Ara l'ha tornada a emprendre i la secunden tots els homes de cor. Dos advocats prestigiosos de Madrid, Ossorio i Gallardo i Barriobero, que defensaren als processats en la darrera instància, confirmen les paraules de Velilla.

No volem que manqui en aquesta noble campanya per la revisió d'aquest procés, la veu del nostre periòdic, i no volem que resti ningú a Olot sense conèixer aquesta ignomínia dels homes de la «pau» i de l'«ordre».

ANDREU CARRERES

Magatzems de Robes **CASA NYERA**

← DE →

JOAN GUITART

La Casa de les Novetats. - Senyora: Abans de comprar, visiti aquests Magatzems

Carrer de l'Aigua, 10 — OLOT

Hotel-Restaurant de Sant Sebastià

PALAFRUGELL

**Situat en el millor lloc
de la Costa Brava. - Teléfon, 7**

LINCOLN

Xampany garantit de Cava

Caves Sant Sadurni de Noya

Dipositari: ESTEVE HOSTENCH.-- OLOT

PELEGRÍ SERRAT

S'ofereix al públic per a tota mena de treballs referents a instal·lacions higièniques, i tota classe d'articles de Llaureria. - PREUS MÓDICS

SANT BERNAT, 9. - OLOT

Banc de Catalunya **Sucursal d'OLOT**

SANT RAFEL, 24

Compra i Venda de Valors — Descompte de Cupons — Canvis de monedes — Girs i lletres de crèdit per Espanya i Extranjer — Negociació de Lletres — Suscripcions a Emprèstits — Comptes corrents en Moneda nacional i extrangera — Valors en Custòdia Prèstecs en garantia de Valors, etc.

Negociem els cupons venciment 1.er de Maig i els del deute amortitzable de l'Estad vinciment 15 del mateix mes.

EL DE MÉS RENDIMENT

I EL MÉS ECONOMIC

**DE VENTA EN TOTS ELS
BONS ESTABLIMENTS**

EL MÉS BO